

SNY

Suomen Numismaattinen Yhdistys r.y.
Numismatiska Föreningen i Finland r.f. PERUSTETTU
GRUNDAD 1914

Eurosetelit keräilykohteena

Pekka Alatalo - Tero Kontiokari - 22.2.2021

Oulun Numismaattinen
Kerho r.y.

Eurosetelisarjan ulkoasu syntyi suunnittelukilpailun tuloksena

- Helmikuussa 1996, Euroopan rahapoliittinen instituutti (EMI, nykyinen EKP) järjesti suunnittelukilpailun 1.1.2002 liikkeeseen laskettavan eurosetelisarjan ulkoasusta
- Kilpailuun osallistui 44 ehdotusta, joista kymmenen parasta valittiin laajaan n. 2000 ihmisen haastattelututkimukseen
- Joulukuussa 1996 voittajaksi valittiin Itävallan keskuspankissa Wienissä setelisuunnittelijana toimineen *Robert Kalinan* arkkitehtoninen ehdotus kilpailun aihepiiristä ”*Euroopan aikakaudet ja tyyliuunnat*”
- Seteleissä esiintyy ikkunoita ja porttikäytäviä (*avoimuus ja yhteistyön henki*), ja takasivulla siltoja (*yhteydet Euroopassa ja muuhun maailmaan*)
- Kuva-aiheet eivät ole olemassa olevista rakennuksista tai silloista, mutta tyyliiltään aikakauden mukaisia ja myös tekniseltä rakenteeltaan totuudenmukaisia

Kuva-aiheiden arkkitehtoniset tyylisuunnat

5 €: klassinen

10 €: roomaaninen

20 €: goottilainen

50 €: renessanssi

100 €: barokki ja rokokoo

200 €: 1800-luvun teräs- ja lasiarkkitehtuuri

500 €: moderni

Eurovaluutan liikkeeseen lasku

- Tammikuun 1. päivänä vuonna 2002 otettiin Euroopassa yli **300 miljoonalle** ihmiselle käyttöön uudet eurosetelit, yhdessä eurokolikoiden kanssa
- Alkuperäisten yhdentoista jäsenvaltion (1.1.1999) lisäksi Euroopan Talous- ja rahaliittoon (EMU) ovat liittyneet myös Kreikka (2001), Slovenia (2007), Kypros (2008), Malta (2008), Slovakia (2009), Viro (2011), Latvia (2014) ja Liettua (2015)
- Eurot ovat käytössä näissä 19 EMU maassa ja EU:n kanssa tehdyn virallisen sopimuksen nojalla myös Andorrassa, Monacossa, San Marinossa ja Vatikaanivaltiossa, sekä lisäksi ilman sopimusta myös Montenegrossa ja Kosovossa

=> Tällä hetkellä jo **yli 340 miljoonaa ihmistä** käyttää euroseteleitä ja –kolikoita

Kuinka suuri on eurokerääjien määrä tässä valtavassa ihmisjoukossa?

Eurosetelisarjan uudistus

- Ensimmäisen eurosetelisarjan, ns. **2002-sarjan**, oltua jo kymmenisen vuotta käytössä tuli ajankohtaiseksi setelisarjan uudistaminen
- Seteleiden kulutuskestävyyden lisääminen ja väärentämisen hankaloittaminen
- Maltillinen uudistus ulkoasuun ja aiheisiin, tehden tilaa uusille turvaominaisuuksille
- Setelisarjan uudistajaksi valittiin Berliinissä toimiva setelisuunnittelija *Reinhold Gerstetter*
- Vesileiman ja hologrammin yksityiskohdaksi valikoitui Louvren kokoelmassa olevasta maljakosta kasvokuva, joka esittää kreikkalaisen mytologian Europa-neitoa
- Uudistunutta eurosetelisarjaa kutsutaankin yleisesti **Europa-sarjaksi**
 - 500 € setelin liikkeeseenlasku lopetettiin 27.4.2019
 - 100 € ja 200 € seteleiden korkeusmitta samaksi kuin 50 € setelissä
 - Sarjanumeroon lisättiin toinen kirjain

Eurosetelisarja uudistettiin vaiheittain

5 € - 2013

10 € - 2014

20 € - 2015

50 € - 2017

100 € & 200 € - 2019

Euroseteleiden keräily

Eurosetelien ulkonäkö on sama, mutta silti ne ovat erilaisia. Vanhan 2002-2013 sarjan seteleitä on **1155** erilaista ja uuden Europa -sarjan seteleitä tätä kirjoittaessa **484**

Erot syntyvät kolmesta tekijästä:

- 1. Allekirjoittajasta**, joka on EKP:n pääjohtaja;

Willem Duisenberg
1999-2003

Jean-Claude Trichet
2003-2011

Mario Draghi
2011-2019

Christine Lagarde
2019-

Euroseteleiden keräily (jatkoa)

2. **Sarjanumeron alkukirjaimesta**, joka vanhassa sarjassa kuvasi **tilaajamaata** ja joka uudessa sarjassa kertoo **painopaikan**

2002-sarja: tilaajamaat

Kirjain	Maa	Maa
(A)	Ei Käytössä	
(B)	(Lietuvos bankas) Ei Käytössä	Liettua
(C)	(Latvijas Banka) Ei Käytössä	Latvia
D	Eesti Pank	Viro
E	Národná banka Slovenska	Slovakia
F	Bank Ċentrali ta' Malta	Malta
G	Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου - Central Bank of Cyprus	Kypros
H	Banka Slovenije	Slovenia
(I)	Ei Käytössä	
(J)	(Bank of England) Ei Käytössä	Yhdistynyt Kuningaskunta
(K)	(Sveriges riksbank) Ei käytössä	Ruotsi
L	Suomen Pankki	Suomi
M	Banco de Portugal	Portugali
N	Oesterreichische Nationalbank	Itävalta
(O)	Ei Käytössä	
P	De Nederlandsche Bank	Alankomaat
(Q)	Ei Käytössä	
(R)	(Banque Centrale du Luxembourg) Ei Käytössä	Luxemburg
S	Banca d'Italia	Italia
T	Central Bank of Ireland	Irlanti
U	Banque de France	Ranska
V	Banco de España	Espanja
(W)	(Danmarks Nationalbank) Ei Käytössä	Tanska
X	Deutsche Bundesbank	Saksa
Y	Τράπεζα της Ελλάδος - Bank of Greece	Kreikka
Z	Banque Nationale de Belgique - Nationale Bank van België	Belgia

Europa-sarja: painopaikat

Kirjain	Setelipaino	Kaupunki	Maa
(A)	Ei käytössä		
(B)	Ei käytössä		
(C)	Ei käytössä		
D	Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych	Varsova	Puola
E	Oberthur Fiduciaire SAS	Chantepie	Ranska
F	Oberthur Fiduciaire SAS	Sofia	Bulgaria
(G)	Ei käytössä		
H	De La Rue Currency	Loughton	Yhdistynyt Kuningaskunta
(I)	Ei käytössä		
J	De La Rue Currency	Gateshead	Yhdistynyt Kuningaskunta
(K)	Ei käytössä		
(L)	Ei käytössä		
M	Valora S.A. - Banco de Portugal	Carregado	Portugali
N	Österreichische Banknoten und Sicherheitsdruck GmbH	Wien	Itävalta
(O)	Ei käytössä		
P	Koninklijke Joh. Enschedé	Haarlem	Alankomaat
(Q)	Ei käytössä		
R	Bundesdruckerei GmbH	Berliini	Saksa
S	Banca d'Italia	Rooma	Italia
T	Central Bank of Ireland	Dublin	Irlanti
U	Banque de France	Chamalières	Ranska
V	IMBISA (entinen Fábrica Nacional de Moneda y Timbre)	Madrid	Espanja
W	Giesecke & Devrient GmbH	Leipzig	Saksa
X	Giesecke & Devrient GmbH	München	Saksa
Y	Τράπεζα της Ελλάδος - Bank of Greece	Ateena	Kreikka
Z	Banque Nationale de Belgique Nationale Bank van België	Bryssel	Belgia

Euroseteleiden keräily (jatkoa)

3. Nelimerkkisestä laattakoodista, jonka kirjain kertoo missä seteli on painettu ja kolminumeroinen koodi kertoo painolaatan järjestysnumeron

2002-sarja

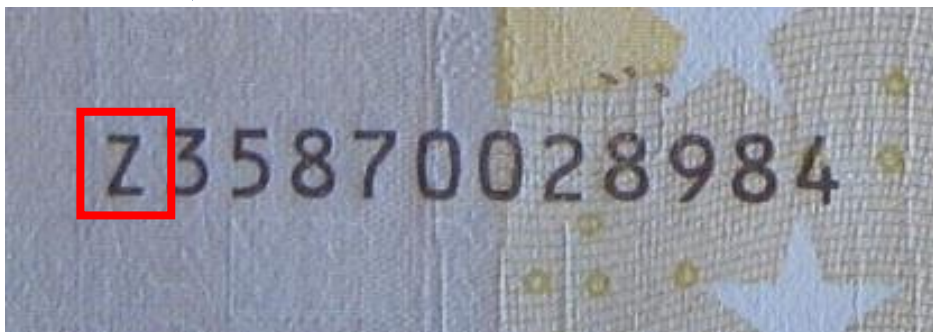
Kirjain	Setelipaino	Kaupunki	Maa
(A)	(Bank of England Printing Works) Ei Käytössä	Loughton	Yhdistynyt Kuningaskunta
(B)	Ei käytössä		
(C)	(Crane AB) Ei Käytössä	Tumba	Ruotsi
D	Setec Oy	Vantaa	Suomi
E	Oberthur Fiduciaire SAS	Chantepie	Ranska
F	Österreichische Banknoten und Sicherheitsdruck GmbH	Wien	Itävalta
G	Koninklijke Joh. Enschedé	Haarlem	Alankomaat
H	De La Rue Currency	Gateshead	Yhdistynyt Kuningaskunta
(I)	Ei käytössä		
J	Banca d'Italia	Rooma	Italia
K	Central Bank of Ireland	Dublin	Irlanti
L	Banque de France	Chamalières	Ranska
M	Fábrica Nacional de Moneda y Timbre	Madrid	Espanja
N	Τράπεζα της Ελλάδος - Bank of Greece	Ateena	Kreikka
(O)	Ei käytössä		
P	Giesecke & Devrient GmbH	München & Leipzig	Saksa
(Q)	Ei käytössä		
R	Bundesdruckerei GmbH	Berliini	Saksa
(S)	(Danmarks Nationalbank) Ei Käytössä	Kööpenhamina	Tanska
T	Banque Nationale de Belgique - Nationale Bank van België	Bryssel	Belgia
U	Valora S.A. - Banco de Portugal	Carregado	Portugali

Europa-sarja

Edellisen sivun taulukko, koska sarjanumeron alkukirjain on sama kuin laattakoodin kirjain

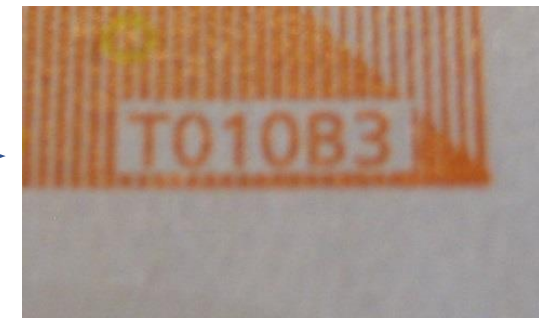
Näistä kolmesta tekijästä saadaan nuo yhteensä **1639** erilaista yhdistelmää ja uusia syntyy jatkuvasti

Tilaaja

Z = Banque Nationale de Belgique,
Bryssel

Koodien sijainnit

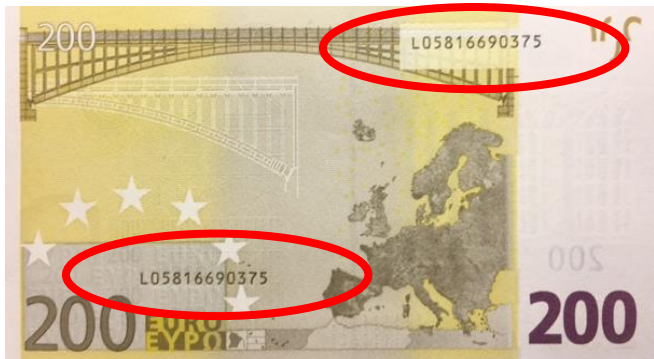
T = Banque Nationale de Belgique, Bryssel
010 = painolaatan järjestysnumero
B3 = setelin sijainti painoarkilla

A1	A2	A3	A4	A5
B1	B2	B3	B4	B5
C1	C2	C3	C4	C5
...
H1	H2	H3	H4	H5

Kyseinen arkki
on kooltaan
8x5 seteliä

Suomen tilaamat eurosetelit

Suomalaisten Duisenberg L-setelien osalta sarjanumeron koodaus on pystytty purkamaan (*Tero Kontiokari, Numismaatikko 4/2011*), joten voimme perehtyä näiden L-seteleiden koodaukseen hieman tarkemmin

D 001 E4

D = paino Setec Oy, Vantaa Suomi

001 = painolaatan numero

E4 = paikka arkissa

L 058 16 69037 5

L = tilaaja Suomen Pankki

058 = tilauserä 058

16 = paikka arkissa (E4)

69037 = painoarkin numero (arkit 00000-99999)

5 = tarkistusnumero

Lasketaan aakkosissa L-kirjainta vastaava numero 12 ja muut yhteen.

Tarkistus täsmäytyy aina numeroon 8:

$12+0+5+8+1+6+6+9+0+3+7+5 = 62$ eli $6+2 = 8$

Tilaajamaan kirjain voidaan korvata myös ASCII koodin mukaisella numerolla (L=76), jolloin tarkistus täsmäytyy numeroon 9

	1	2	3	4
A	05	10	15	20
B	04	09	14	19
C	03	08	13	18
D	02	07	12	17
E	01	06	11	16

Kyseinen arkki on kooltaan 5x4 seteliä

Suomen tilaamat eurosetelit (jatkoa)

Internetiin syötetyn sarjanumerodatan (<http://eurotracer.net/>, <https://fi.eurobilltracker.com/>) ja koodista avautuneen tilauserätiedon perusteella on voitu myös **arvioida** painettujen **L-Duisenberg** seteleiden kokonaismääriä

Kun tunnetaan tilauserien lukumäärä (A), yhden tilauserän arkkimäärä (B) ja arkissa olevien setelien lukumäärä (C), painos saadaan yksinkertaisella kertolaskulla: $A \times B \times C$

Tilauserä	Nimellisarvo ja laattakoodi
001-011	100 € D001
012	Puuttuu
013-035	20 € D001
036-040	Puuttuu
041-057	50 € D001
058-062	200 € D001
063-076	5 € D001
077-096	10 € D001
097-098	500 € D001
099-111	20 € D001
112-128	100 € D001
129-139	100 € D002
140	100 € D001 ja D002
141	100 € D001
200-213	50 € H006, ja yksittäisiä H005 seteleitä erissä: 204 , 205 ja 213
214	50 € H007

Nimellisarvo ja laattakoodi	Tilauserien lukumäärä	Pienin löydetty arkin numero	Suurin löydetty arkin numero	Arvioitu arkkimäärä	Arkin koko	Arvioitu painosmäärä (Miljoonaa seteliä)
5 € D001	14	000**	999**	99 999	7x5 = 35	49
10 € D001	20	000**	997**	99 999	7x5 = 35	70
20 € D001	36	000**	998**	99 999	6x5 = 30	108
50 € D001	17	000**	989**	99 999	5x4 = 20	34
50 € H006	14	000**	599**	60 000	8x5 = 40	33.6
50 € H007	1	010**	099**	9 000–10 000	8x5 = 40	0.36–0.4
100 € D001	30	000**	998**	99 999	5x4 = 20	60
100 € D002	12	000**	999**	99 999	5x4 = 20	24
200 € D001	5	004**	978**	87 000–99 999	5x4 = 20	8.7–10
500 € D001	2	003**	716**	72 000–99 999	5x4 = 20	2.9–4

** merkit korvaavat arkkinumeron kaksi viimeistä numeroa, jotka EuroTracer.netin tilastoinneissa peitetään turvallisuussyistä

Suomen tilaamat eurosetelit (jatkoa)

Täydellinen Suomen Pankin tilaamien **L-euroseteleiden** kokoelma viereisessä taulukossa:

Kaikki allekirjoitukset, nimellisarvot ja painolaattakoodit, yhteensä 42 seteliä

Vaikeimmat yhdistelmät näistä ovat:

1. 20 € L / R015 Draghi – vain **2kpl** tunnetaan!
2. 20 € L / R029 Draghi – noin 12kpl tunnetaan
3. 20 € L / R020 Draghi – tunnetaan vain kymmeniä
4. 50 € L / H005 Duisenberg – noin 40kpl tunnetaan
5. 50 € L / H007 Duisenberg – noin 70kpl tunnetaan

Allekirjoitus	5 €	10 €	20 €	50 €	100 €	200 €	500 €
Duisenberg	D001	D001	D001	D001	D001	D001	D001
Duisenberg	---	---	---	H005	D002	---	---
Duisenberg	---	---	---	H006	---	---	---
Duisenberg	---	---	---	H007	---	---	---
Trichet	E001	---	P011	---	H001	---	---
Trichet	E010	---	E003	---	H002	---	---
Trichet	E011	---	E005	---	---	---	---
Trichet	---	---	E006	---	---	---	---
Trichet	---	---	G005	---	---	---	---
Trichet	---	---	G006	---	---	---	---
Trichet	---	---	G010	---	---	---	---
Trichet	---	---	G011	---	---	---	---
Trichet	---	---	G012	---	---	---	---
Trichet	---	---	G014	---	---	---	---
Trichet	---	---	G015	---	---	---	---
Trichet	---	---	H006	---	---	---	---
Draghi	---	---	R015	---	---	---	---
Draghi	---	---	R020	R047	---	---	---
Draghi	---	---	R023	R048	---	---	---
Draghi	---	---	R024	R049	---	---	---
Draghi	---	---	R025	R051	---	---	---
Draghi	---	---	R026	---	---	---	---
Draghi	---	---	R027	---	---	---	---
Draghi	---	---	R029	---	---	---	---
Draghi	---	---	R030	---	---	---	---
Draghi	---	---	R031	---	---	---	---

2002-sarjan keräily

Tässä esitettynä malliksi kirjaimiin ja allekirjoituksiin rajattu 2002-sarjan kokoelma, taulukossa oleva kirjain on siis painolaatan kirjain

Kaikki kolme 2002-sarjan allekirjoitusta, kaikki nimellisarvot ja kaikki erilaiset kirjainyhdistelmät

Suomen osalta kokoelma supistuu 15 seteliin, ja on hyväkuntoisenakin jo kohtuullisesti kerättävissä

Kovanluokan keräilijä voi ottaa tavoitteeksi kerätä jopa kaikki ensimmäisen sarjan yhdistelmät **painolaattoineen**, jolloin setelien lukumäärät ovat:

Duisenberg **365kpl**, *Trichet* **603kpl**, *Draghi* **187kpl**

Yhteensä **1155** erilaista seteliä

Maa	Allekirjoitus	5 €	10 €	20 €	50 €	100 €	200 €	500 €
Viro, D	Draghi	---	---	R	R	---	---	---
	Trichet	E	---	G	---	---	---	---
Slovakia, E	Draghi	---	---	R	R	---	---	---
	Trichet	E	---	G	---	---	---	---
Malta, F	Draghi	---	---	R	R	---	---	---
	Trichet	E	---	G	---	---	---	---
Kypros, G	Draghi	---	---	R	R	---	---	---
	Trichet	E	---	G	---	---	---	---
Slovenia, H	Draghi	---	---	R	R	---	---	---
	Trichet	E	---	E	---	---	---	---
	Trichet	---	---	G	---	---	---	---
Suomi, L	Duisenberg	D	D	D	D	D	D	D
	Trichet	E	---	P	---	H	---	---
	Trichet	---	---	E	---	---	---	---
	Trichet	---	---	G	---	---	---	---
	Trichet	---	---	H	---	---	---	---
	Draghi	---	---	R	R	---	---	---
Portugali, M	Duisenberg	U	U	U	H	P	---	---
	Duisenberg	---	---	H	---	---	---	---
	Trichet	U	U	U	---	---	---	---
	Draghi	---	---	U	---	---	---	---
Itävalta, N	Duisenberg	F	F	F	F	F	G	F
	Trichet	F	F	F	---	F	---	F
	Draghi	---	---	---	---	F	---	F
Alankomaat, P	Duisenberg	G	G	G	G	G	G	F
	Duisenberg	P	P	P	H	---	---	---
	Duisenberg	F	---	---	---	---	---	---
	Trichet	E	G	G	G	G	---	---
	Trichet	R	P	---	---	---	---	---
	Draghi	---	---	R	R	---	---	---
Italia, S	Duisenberg	J	J	J	J	J	J	J
	Trichet	---	J	J	J	J	---	---
	Trichet	---	---	---	F	---	---	---
	Draghi	---	---	J	J	---	---	---
Irlanti, T	Duisenberg	K	K	K	K	K	---	F
	Duisenberg	---	---	H	---	---	---	---
	Trichet	K	K	K	---	---	---	---
	Draghi	---	K	---	---	---	---	---
Ranska, U	Duisenberg	L	L	L	L	P	T	T
	Duisenberg	---	---	E	---	E	---	---
	Trichet	L	L	L	---	---	---	---
	Draghi	---	---	L	---	---	---	---
Espanja, V	Duisenberg	M	M	M	M	M	T	T
	Duisenberg	---	G	---	P	---	---	---
	Trichet	M	---	M	M	---	---	---
	Draghi	---	---	---	M	M	---	---
Saksa, X	Duisenberg	P	P	P	P	P	R	R
	Duisenberg	---	R	---	R	---	---	---
	Trichet	P	P	P	P	P	E	R
	Trichet	R	R	R	R	---	---	---
	Trichet	---	G	---	G	---	---	---
	Trichet	---	E	---	---	---	---	---
	Draghi	---	P	---	G	R	R	---
	Draghi	---	E	E	E	E	E	---
Kreikka, Y	Duisenberg	N	N	N	N	P	R	R
	Duisenberg	P	F	---	G	G	---	---
	Trichet	---	N	N	---	---	---	---
	Draghi	---	N	N	---	---	---	---
Belgia, Z	Duisenberg	T	T	T	T	T	T	T
	Trichet	---	---	---	T	---	---	---
	Draghi	---	---	---	T	---	T	---
Maa	Allekirjoitus	5 €	10 €	20 €	50 €	100 €	200 €	500 €

Eurosetelit, Sohierin lista

- Eurosetelien kerääjän tärkeä sivu on: <http://liste.eurobillets.free.fr/>
- Ranskalaisen euroseteliguru *Guy Sohierin* ylläpitämä listaus kaikista (todistetusti) tunnetuista euroseteliyhdistelmistä, joita siis tätä kirjoittaessa on jo **1639** erilaista
- Listauksessa on myös arviohinta UNC kuntoiselle setelille
- Uusimman allekirjoituksen, *Christine Lagarde*, seteleitäkin sinne on listattu jo **33** erilaista

Sohier käyttää listauksessaan yksinkertaista kooditusta, joka muodostuu seuraavasti:

nimellisarvo / allekirjoittaja / tilaajamaa / painopaikka ja -laattanumero

Nimellisarvo: 1 = 5 €, 2 = 10 €, 3 = 20 €, 4 = 50 €, 5 = 100 €, 6 = 200 € ja 7 = 500 €

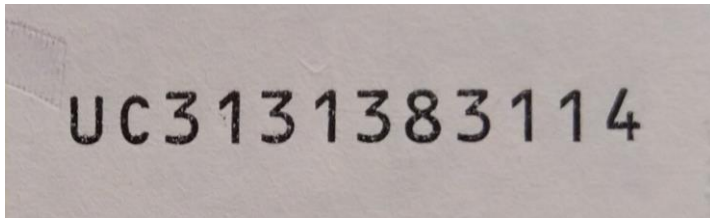
Allekirjoittaja: 1 = Duisenberg, 2 = Trichet, 3 = Draghi ja 4 = Lagarde

Esimerkiksi aikaisemmin tarkasteltu Suomen 200 € seteli on Sohierin koodilla: **6/1/L/D1**

Europa-sarjan osalta koodi on lyhyempi, koska tilaaja ei käy enää selville uudessa sarjassa

Europa-sarja, Ranska U setelit

- Aiemmin esitelty L-Duisenberg seteleiden kooditus pätee vain kyseisiin seteleihin, koska jokaisella painotalolla on omanlainen koodauksensa
- Myös europa-sarjan myötä sarjanumeroon tulleen toisen kirjaimen käytössä on painotalokohtaisia käytäntöjä
- Esimerkkinä U eli Ranskan Keskuspankin käyttämä koodaus 20 € setelissä painolaatalla 006

U C3 13 138311 4

U = painopaikka Banque de France, Chamalières Ranska

C3 = paikka arkissa (F3)

13 = tilauserä 13 "charge"

138311 = painoarkin numero

4 = tarkistusnumero

U 006 F3

U = painopaikka Banque de France, Chamalières Ranska

006 = painolaatan numero

F3 = paikka arkissa

Esimerkistä näemme, että painotalo **U** käyttää sarjanumeron toista kirjainta **osana setelin positiokoodausta** arkilla

	1	2	3	4	5	6
A	A0	A9	B8	C7	D6	E5
B	A1	B0	B9	C8	D7	E6
C	A2	B1	C0	C9	D8	E7
D	A3	B2	C1	D0	D9	E8
E	A4	B3	C2	D1	E0	E9
F	A5	B4	C3	D2	E1	F0
G	A6	B5	C4	D3	E2	F1
H	A7	B6	C5	D4	E3	F2
I	A8	B7	C6	D5	E4	F3

Kyseinen arkki on kooltaan 9x6 seteliä

Eurosetelit, sarjanumero

- Kuten on tullut esille, euroseteleiden sarjanumeroinnin sisään on koodattu paljon tietoa
- Tiluserien, positiokoodauksen ja tarkistusnumeron vuoksi perinteiset mielenkiintoiset sarjanumerot kuten peräkkäiset nollat, 111111111, 222222222 jne tai "radar" / palindromit eli molemmista suunnista samalla tavalla luettavat (2226666222, 9297447929) sarjanumerot ovat erittäin harvinaisia

Myös joskus hyvällä tuurilla automaatista löytyvä perättäisten sarjanumeroiden erä saattaa aluksi näyttää sekalaiselta numerosarjalta, kunnes hoksaa peittää kaikista tarkistusnumeron

